

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-519 /5486

21 /12/2012

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 24/9/2012 tarihinde kararlaştırılan "Türk Petrol Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 487

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Zarf

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Başbakan Yardımcısı
 B. BAĞIR Adalet Bakanı	 F. ŞAHİN Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 E. BAĞIŞ Avrupa Birliği Bakanı	 N. ERGÜN Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 E. BAYRAKTAR Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı	 T. YILMAZ Dışişleri Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Ekonomi Bakanı
 T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 S. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. YAZICI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 İ. N. ŞAHİN İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 F. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 Ö. DİNÇER Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı
 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

Dosya No.

101-519

958

TÜRK PETROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Mülkiyet, Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Mülkiyet

MADDE 1- (1) Türkiye'deki petrol kaynakları Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Amaç ve kapsam

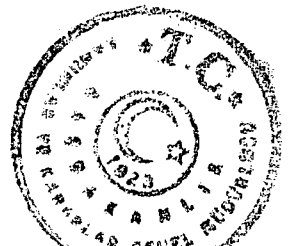
MADDE 2- (1) Bu Kanunun amacı; ülke petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; Türkiye'de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Açık saha: Bu Kanun hükümleri çerçevesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için başvuruya açık bulundurulmuş sahayı,
- b) Arama: Araştırma, arama sondajı ve tespit sondajı faaliyetlerini,
- c) Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,
- ç) Arama ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda arama faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,
- d) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla kuyu açılmasını,
- e) Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,
- f) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden veya havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,
- g) Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlüğe verilen izni,
- ğ) Arayıcı: Arama ruhsatı sahibini,
- h) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,
- ı) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- i) Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek payı,
- j) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
- k) Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yerüstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yerüstü depolarının kurulmasını,
- l) Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,
- m) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- n) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı ve katı haldeki doğal hidrokarbonları,
- o) İşletmeci: İşletme ruhsatı sahibini,
- ö) İşletme ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda üretim faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,
- p) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,

r) Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziyi kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,

s) Malzeme: Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere petrol, akaryakıt, ham, yarı mamul veya mamul tüm eşya, donanım ve ekipman, makine, her türlü nakil vasıtaları ve diğer tüm vasıtalar ile bunlara ait yedek parçaları,

ş) Müşterek temsilci: Petrol hakkının birden fazla hissedarı olması halinde, bu hak sahiplerinin birlikte göstereceği temsilciyi,

t) Petrol: Ham petrol ve doğal gazı,

u) Petrol bulgusu: Sondajlı arama faaliyetleri sırasında petrol varlığının tespit edilmesini,

ü) Petrol birimi: 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158.984 litre (bir varil) ham petrolü veya 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,

v) Petrol hakkı: Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatından doğan haklardan herhangi birini,

y) Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurtiçinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye veya doğal gazın serbest tüketiciye teslimine kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,

z) Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,

aa) Sermaye mevcutları: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,

bb) Sermaye mevcutları esaslı: Petrol hakkı sahibinin, Türkiye'deki petrol işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Kanuna göre hesaplanmış kıymetini,

cc) Sondaj fer'i giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir yıl sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,

çç) Tehlikeli fiil: Petrol işleminin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki varlıkların veya yerlerin tahribine veya yok olmasına sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

dd) Tespit sondajı: Petrollü arazinin boyutunu tespit etmek üzere sınırlı sayıda kuyu açılmasını,

ee) Türkiye arazisi: Türkiye Cumhuriyetinin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,

ff) Ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj fer'i giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masrafları,

gg) Üretim: Üretim sondajı ve geliştirme faaliyetlerini, petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesini, saha dahilinde veya civarında depolanmasını, bu depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını,

ğğ) Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervuardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya azalmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması amacıyla itim desteği sağlanarak ek üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,

hh) Üretim sahası: İşletme ruhsatı içindeki petrollü araziye,

ıı) Üretim sondajı: Petrollü arazide üretim amacıyla kuyu açılmasını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bölgeler ve Açık Sahalar ile Araştırma İzni

Bölgeler ve açık sahalarda

MADDE 4- (1) Türkiye arazisi, bu Kanun bakımından kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrılır. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Karasuları dışı denizlerde araştırma izni, arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, devri ve süre uzatımları 5 inci, 6 ncı ve 8 inci maddede belirlenmiş haklardan az olmamak üzere Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. Bu alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye kapatılabilir, tadil edilebilir veya kapatılan bir alan tekrar açılabilir.

(2) Bu maddeye göre verilen kararlar müktesep hakları ihlal edemez.

(3) Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır.

Araştırma izni

MADDE 5- (1) Genel Müdürlük, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulduğu takdirde bu izni altmış gün içinde verir. İzin talep edilen sahanın bir kısmında araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı verilmiş olması araştırma izni verilmesini engellemez. Ancak araştırmacı, işlem yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri saha etütlerinin yapıldığı yerlere giremez. Araştırma izni sahibi, araştırma alanının hektarı başına bir defaya mahsus olmak ve ödeme şekilleri yönetmelikle düzenlenmek üzere elli kuruş ücret ödemekle yükümlüdür. Bu tutarlar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden tespit edilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler Genel Müdürlüğe de verilir ve Genel Müdürlük sekiz yıl süre ile bu bilgileri gizli tutar. Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında bu Kanun hükümlerine aykırı olmamak üzere mutabık kalınan diğer hususlar, araştırma izninin bir ekini teşkil eder. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

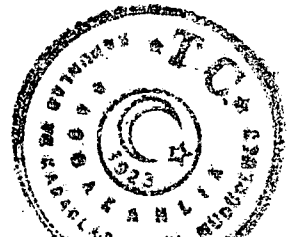
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arama Ruhsatı, Başvuru ve Ruhsatlandırma Usulü ile İşletme Ruhsatı

Arama ruhsatı

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerine göre arama ruhsatı; arama ruhsatı alanı içinde arama yapmak, arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak, bulunan petrollü alanları geliştirerek bu sahadan petrol üretmek ve keşif başvurusunda bulunmak üzere verilir.

(2) Arama ruhsatı kara sınırları ve karasuları içi denizlerde 1/50.000 ölçekli pafta esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli bir tam paftadır. En küçük ruhsat

alanı 1/50.000 ölçekli aynı pafta içerisinde kalmak kaydıyla 1/25.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli paftanın dışına taşamaz ve 1/25.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(3) Mühürsüz ekonomik bölge sınırları içinde ruhsatlandırma birer tam derecelik enlem ve boylam çizgileri arasında kalan bir derecelik alan esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı bir derecelik alandır. En küçük ruhsat alanı bir derecelik alan içerisinde kalmak kaydı ile 1/100.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı bir derecelik alanın dışına taşamaz ve 1/100.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(4) Arama sahaları kara, karasuları, mühürsüz ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında, kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde ve pafta kenarları ile doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların sınırlarının belirlenmesi, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Arama ruhsatının süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır.

(6) İş programını yerine getiren ruhsat sahibinin en az bir sondaj yapılmasını da içeren iş ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi kaydıyla ruhsat süresi karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(7) Birinci uzatım süresi içinde sondaj programını yerine getirmiş bir petrol hakkı sahibinin arama ruhsatının süresi, yeni bir sondaj ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi halinde karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(8) Bu Kanun hükümlerine göre, arama ruhsatının süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren yapılan uzatmalar dahil, karalarda dokuz, karasuları içi denizlerde ondört yıldan fazla olamaz. Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıla kadar ilave süre verilebilir.

(9) Arama sahasında açılmakta olan bir arama kuyusunun bitirilmesi veya varsa üretim testlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan operasyon süresi, arama ruhsatı süresini aşacak durumda ise petrol hakkı sahibinin talebi üzerine altı aya kadar ek süre verilebilir.

(10) Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür. Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, işletmecinin tüm hak ve yükümlülüğüne tabidir.

(11) Genel Müdürlükçe belirlenen ve aramaya açık olan alanlar 7 nci maddede yer alan ruhsatlandırma usulündeki başvurulara kapatılarak açık artırmaya çıkmak suretiyle arama ruhsatına konu yapılabilir. Başvuruya kapatılan bu alanlar Genel Müdürlük tarafından tekrar açılmadan bu alanlara ruhsat başvurusu yapılamaz. Açık artırmının hangi usul ve şartlarda yapılacağı, alınacak yatırım teminatının oranı ile bu teminatın iadesi, petrol işlemine ilişkin şartlar ve yaptırımlar açık artırma öncesinde şartnamede belirtilir.

Başvuru ve ruhsatlandırma usulü

MADDE 7- (1) Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(2) Arama ruhsatı alınması için, yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunun kapsadığı alan ilan edilir. İlk ve sonraki başvuruların içeriği ilan tarihini takip eden doksân gün boyunca gizli tutulur. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını tamamen kapsayan başvurular, birinci fıkra çerçevesinde birlikte değerlendirilir. Bu süre içerisinde yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatı başvuruları ile doksân günden sonra aynı alana yapılan başvurular değerlendirmeye alınmaz. Reddedilen arama ruhsatı başvuru sahasına veya terk edilen veya iptal edilen arama sahasına, ret, terk veya iptal kararının kesinleşip Resmi Gazetede ilanını takiben yapılacak başvurular hakkında

da bu hükümler uygulanır. Doksan gün sonunda Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan başvurular en geç altmış gün içinde sonuca bağlanır.

(3) Başvuru sahibi, ruhsat başvurusunda ve süre uzatım taleplerinde vermiş olduğu iş programı için gerekli yatırım tutarının yüzde 2'si kadar teminat verir. Denizlerde bu oran yüzde 1 olarak uygulanır. Teminatın taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleşen miktarına karşılık gelen kısmı petrol hakkı sahibine iade edilir. Bu teminata ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Teminatlar, ruhsat verilmesi veya süre uzatımı kesinleşmesinden itibaren otuz gün içerisinde Genel Müdürlüğe verilir. Aksi halde ruhsat iptal edilir.

(5) Petrol bulgusu tespit edilememiş veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda teminat alınıp alınmaması, alınacak ise üçüncü fıkradaki oranları geçmemek üzere teminatın oranını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

İşletme ruhsatı

MADDE 8- (1) Arama faaliyeti kapsamında keşif yapılması halinde, ruhsat süresince arama ve üretim yapılması ile üretilen petrolün satılması için işletme ruhsatı düzenlenir. İşletme ruhsatı arama ruhsatının verildiği tarihte geçerli olan şartları ihtiva eder.

(2) İşletme ruhsatı alınması için yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. İşletme ruhsatından arta kalan alana ait arama ruhsatı, süresinin sonuna kadar devam eder.

(3) İşletme ruhsatı, yönetmeliğe göre alınacak iş ve mali yatırım programı dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başvuru sahibinin talebine göre yirmi yıl için verilir. Mücbir sebepler dışında programa uygun olarak üretime başlanması ve faaliyette bulunması esastır. Aksi takdirde 24 üncü maddede öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. İşletme ruhsatı süresi, uzatım talebine ekli olarak verilen üretim programının uygun görülmesi halinde, onar yılı geçmemek üzere iki defa uzatılabilir.

(4) İşletme hakkı süresi sona eren sahalar, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir. İşletme ruhsatı evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme ruhsatının tamamı veya bir kısmı yine Bakan onayıyla müzayededen kaldırılabilir.

(5) Müzayede kararı kaldırılmadıkça, müzayedeye çıkarılan bir saha için arama ve işletme ruhsatı verilmez. Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez. Müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(6) İşletme ruhsatı sahibine talebi halinde ürettiği petrolü, nakletmek üzere boru hattı inşa izni verilebilir.

(7) Üretim sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmeciler petrol işlemlerini birleştirebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

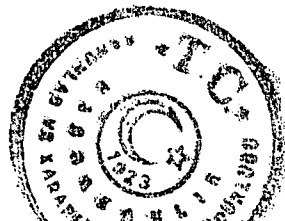
Devlet Hissesi ile Yüzey ve Su Hakları

Devlet hissesi

MADDE 9- (1) Bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür.

(2) Gravitesi 21.5 API'dan daha düşük olan ham petrolden her bir 0.1 API gravite farkı için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanan beş ABD cent karşılığı Türk Lirası daha az Devlet hissesi alınır. Bu gravite ve Devlet hissesinden indirim miktarını her beş yılda bir belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(3) Arama veya işletme ruhsatları ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz.

(4) Petrol sahalarında üretilen karbondioksit gazı, üretim artırma yönteminde kullanılabilir.

(5) Yeraltı deposu olarak kullanılacak petrol rezervuarları, fiilen veya hesaben boşaltılmadan ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz. Yeraltı depolaması için uygun görülen saha bir işletmecinin uhdesinde ise o işletmeciye öncelik tanınır. Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrolden Devlet hissesi alınmaz. Bu petrol ancak Genel Müdürlüğün izni alınarak ve Devlet hissesi ödenerek üretilebilir.

(6) Depolama ve diğer enerji faaliyetleri ile petrol üretim faaliyetlerinin teknik olarak bir arada yapılmasının mümkün olduğu sahalar hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir. Faaliyetlerin bir arada yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda varsa kazanılmış haklar dikkate alınarak öncelik Bakanlık tarafından belirlenir.

(7) Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

(8) Devlet hissesi, üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Genel Müdürlüğe beyan edilerek tahakkuk ettirilir ve ayın sonuna kadar ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. Devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden Devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen Devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Ancak ilgili tarafından eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir. Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesine beyan edilmesi gereken son günden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Süresinde ödenmeyen Devlet hissesi Genel Müdürlüğün bildirimine üzerine ilgili vergi dairesince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Devlet hissesine ilişkin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme ile tarhiyata dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) 8 inci maddenin yedinci fıkrasına göre petrol işlemini birleştiren işletmeciler, tek bir Devlet hissesi ödeyebilirler.

(10) Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yüzey ve su hakları

MADDE 10- (1) Petrol hakkı sahibi; arama veya işletme ruhsatında veya civarında petrol işlemi için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma, anlaşmazlık durumunda kamulaştırma yoluyla, arazi Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Maliye Bakanlığından bedeli karşılığında kiralamak, irtifak hakkı tesis etmek veya kullanma izni almak ve ruhsatına kaydedilmek suretiyle elde edebilir. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.

(2) Kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararı, talep üzerine Bakanlıkça verilir. İşlemler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. Aynı Kanununun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir.

Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Bu durumda, Maliye Bakanlığı tarafından petrol hakkı sahibi lehine bedelsiz olarak ve ruhsat süresi kadar irtifak hakkı tesis edilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatının parçası olarak ruhsat süresince devam eder. Arama ve işletme ruhsatı iptal edilirse kamulaştırma bedeli iade edilmez.

(3) Arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme ruhsatı içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını almak ve diğer kanunların hükümlerine uyma şartları ile sondaj dahil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını, başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden, kullanmak hakkına sahiptir.

(4) Faaliyet sahibi petrol arama ve çıkarma faaliyetleri sırasında yüzey, yeraltı, kıyı ve deniz sularının miktar ve kalite olarak korunması için her türlü etüt, inceleme, araştırma projesini yapmak, gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla mükelleftir.

(5) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerdeki ve milli parklardaki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuata göre izin almak ve bedelleri ödemek suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilir.

(6) Arayıcı veya işletmecinin petrol hakkı sahibi olduğu arama veya işletme ruhsatının bir başka arama veya işletme ruhsatı ile komşu olduğu durumlarda, kendi ruhsatı ile komşu ruhsat arasındaki sınır çizgisine hangi mesafeden itibaren petrol işlemi yapabileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Terk, Sahaya İlave, Tesislerin Kaldırılması ve Devredilmesi

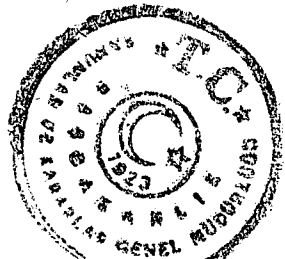
Terk, sahaya ilave, tesislerin kaldırılması ve devredilmesi

MADDE 11- (1) Petrol hakkı sahibi, araştırma izni ve arama ruhsatını en az bir ay önceden, işletme ruhsatını ise en az üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile ilgili kamu kurum veya kuruluşunu haberdar ederek kısmen veya tamamen terk edebilir. Arama veya işletme ruhsatından doğan haklar, terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer. Ancak ruhsatın tamamı için taahhüt ettiği iş ve mali yatırım programı terk edilmeyen kısımda aynen uygulanır. Petrol hakkı sahibinin, bu tarihe kadar olan yükümlülükleri yerine getirilmişse, sorumlulukları sona erer.

(2) Genel Müdürlük, başvuru halinde bu Kanun çerçevesinde arama ve işletme ruhsatlarına ilaveler yapabilir. Bu durumda, mevcut programa ilave olarak yeni bir iş programı istenir.

(3) Arama ruhsatlarının ve ekonomik olarak üretimi sona eren işletme ruhsatlarının kullanma hakkının sona ermesinden itibaren altı ay içinde petrol hakkı sahibi tarafından araziden kaldırılmayan herhangi bir taşınır veya taşınmazın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder. Arazi sahibinin arazi üzerindeki herhangi bir malın devrini kabul etmemesi halinde 22 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki hükümler uygulanır.

(4) Üretimi devam eden ancak kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatının yeni işletmeciye devri halinde, arazide bulunan yüzey tesislerinin devri hususu kullanma hakkının sona ermesinden üç ay önce devreden ve devralan arasında yapılan anlaşmayla belirlenir. Anlaşma sağlanamaması durumunda ruhsatta bulunan kullanılabilir tüm yeraltı ve yerüstü tesisleri ruhsat süresinin bitiş tarihinden itibaren hiçbir yükümlülük getirmemek kaydıyla Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir. Devre ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Vergilendirme, İthalat ve İhracat ile Transferler

Vergilendirme

MADDE 12- (1) Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle yükümlü buldukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 40 oranını geçemez.

(2) Dar mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumlara bu Kanun hükümleri uyarınca petrol arama faaliyetleri için yapılan serbest meslek kazancı ödemelerinden 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yüzde 5'i oranında tevkifat yapılır.

(3) Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak muhasebe kayıtlarında izlenir ve vergilendirilir. Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(4) 5520 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan parantez içi hüküm, petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmaz.

(5) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar, tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar 213 sayılı Kanun hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar. Petrol hakkı sahiplerinin mülga 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayesinden arta kalan miktarlar için de bu kural uygulanır.

(6) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değerin maliyeti ile bu ekonomik değerin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.

İthalat ve ihracat

MADDE 13- (1) Petrol hakkı sahibinin bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına, Türkiye'deki petrol işlemi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç, petrol işlemlerinde kullanılacak ve Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithal etmesi ya da yurtiçinden teslim alması, gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden müstesnadır. Ancak, Bakanlar Kurulu, ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan maddelerin isimlerini içeren bir

liste oluşturarak, bu listede gümrük vergisinden istisna tutularak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Listeler Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, istisnadan faydalanırlar. Bu kapsamda edinilen sondaj kuleleri ve ekipmanları, petrol hakkı sahibinin müracaatı ve Bakanlığın izni ile bu Kanun kapsamı dışında kalan jeotermal faaliyetlerinde kullanılabilir.

(2) Petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerinde kullanmak üzere Genel Müdürlükçe ithalatı uygun bulunan malzemeleri ile ilgili olarak Türk Standartları Enstitüsünün uygunluk değerlendirmesi aranmaz.

(3) Yukarıdaki istisnalara konu malzemenin petrol hakkı sahibinden petrol işleminde kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün izni ile devri halinde istisna devam eder. Söz konusu malzemeler petrol işlemi sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan ithalde ve dahilde alınan vergi, resim ve harçların tümüne tabi tutulur. Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer malzemelerin devri, devir ve ihrac sırasındaki kıymet tespit kararındaki kıymeti üzerinden yapılır.

(4) Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren on yılını doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.

(5) Petrol işlemi için ithal edilen malzeme Genel Müdürlüğün izni ile ihrac edilebilir.

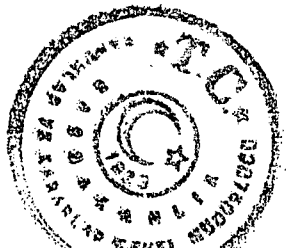
Transferler

MADDE 14- (1) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal edilmiş malzeme, nakdi fonlar ve diğer ekonomik kıymetlerin tescil işlemleri Genel Müdürlükçe yapılır. Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğe başvurarak, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç ve Devlet hissesinin ödenmesi için gereken tutarı hariç, nakdi fonlarla buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetleri nakden veya aynen, vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

(2) Petrol hakkı sahibi, sermayesine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabilir. Sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler sonunda transfer edebilir. Mahsup işlemleri için kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben transfer beyannamesini verir.

(3) Petrol hakkı sahibi ihrac ettiği petrolden sağladığı dövizini yurtdışında muhafaza edebilir. Bu döviz tutarı, Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye ile bunu aşan net kıymetlerin transferinden mahsup edilir.

(4) Petrol hakkı sahibinin petrol işlemi haricinde elde ettiği gelirlerin sermayesine dahil edilmesi, transfer talebi ve bu kapsamda yurtdışına çıkaracağı dövizin tahsisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yabancı Personel Çalıştırılması, Mücbir Sebepler ve Diğer Kurumlardan Alınacak İzinler

Yabancı personel çalıştırılması

MADDE 15- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Bakanlığın uygun görüşüne istinaden İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek çalışma amaçlı ikamet tezkeresi ile özel kanunlarda belirlenen hükümler saklı kalmak ve yabancı ile işverenin diğer kanunlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmeleri kaydıyla, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın en fazla altı ay süre ile çalıştırabilir. Çalışma süresinin altı aydan fazla olması halinde 4817 sayılı Kanun hükümlerine göre izin alınır.

Mücbir sebepler

MADDE 16- (1) Doğal afetler veya savaş hali, petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarını eşit sürede erteler.

Diğer kurumlardan alınacak izinler

MADDE 17- (1) Genel Müdürlüğe yapılan bir başvuru, diğer bir kamu kurum ve kuruluşunun yetki alanına giren bir hususu içeriyor ise başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun izni alınır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları, bu talepleri öncelikle ve ivedilikle inceleyerek otuz gün içinde sonuçlandırır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tebliğat, Kayıtlar, Raporlar, Bildirimler, İzleme ve Denetim, İtiraz ve Dava Açma

Tebliğat

MADDE 18- (1) Bu Kanuna göre hak talep eden kişiler, Türkiye’de adres göstermeye mecburdur. Adres göstermeyenlere araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmez.

(2) Araştırmacı, arayıcı, işletmeci; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını elde ettiği tarihten itibaren otuz gün içinde Türkiye’de yerleşik bir temsilci veya müşterek temsilciyi ve bunların yerleşim yerlerini, temsilci ve yerleşim yeri değişikliklerini otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmeye mecburdur. Bu hususlar petrol siciline kaydedilerek tescil edilir. Petrol siciline tescil edilmiş adreste yerleşik temsilciye ve/veya müşterek temsilciye yapılan tebliğat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır. Tebliğatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanununa göre yapılır.

Kayıtlar, raporlar, bildirimler, izleme ve denetim

MADDE 19- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi ile ilgili her türlü kayıt, hesap, bilgi, belge ve numuneleri yönetmelikle belirlenen süre, şekil ve nitelikte Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür.

(2) Bakanlık petrol işlemini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli eliyle denetime tabi tutar. Petrol hakkı sahibi, bu fıkra gereğince yetkilerini kullandıkları sırada görevlilere yardım etmekle yükümlüdür. Bu konu ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arayıcı tespit ettiği bir petrol bulgusundan ve keşiften Genel Müdürlüğü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamanı ve şekli yönetmelikle düzenlenir.

(4) Arama ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsat süresinin sonunda, işletme ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden

itibaren beşinci yılın sonunda, araştırma izni kapsamında elde edilen bilgiler ise sekizinci yılın sonunda açık hale gelir. 213 sayılı Kanundaki özel hükümler saklıdır. Genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgiler, kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

(5) Dördüncü fıkraya göre açık hale gelen petrol işlemlerine ilişkin bilgi ve verilerin yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması ve satışı işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(6) Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda ihtiyaç duyduğu hizmet alımını yapar. Bu amaçla petrol verilerinin pazarlanmasından elde edilecek gelirler, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

İtiraz ve dava açma

MADDE 20- (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflara ilişkin itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(2) Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Tescil ve İlan

Tescil ve ilan

MADDE 21- (1) Genel Müdürlük petrol sicili tutar ve petrol siciline yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir.

a) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı almak için bu Kanuna uygun olarak yapılan tüm başvurular.

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesi ve bunlardaki değişiklikler, bunların ve araştırma izinlerinin her ne şekilde olursa olsun sona erişleri.

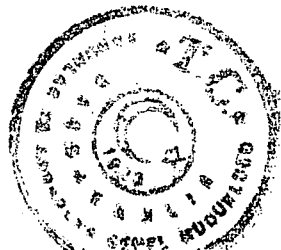
c) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar ve arama ruhsatı veya işletme ruhsatında müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre tayin edilen operatör.

ç) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlar.

d) Yönetmelikle petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

(2) Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki hususların kabul ve tescil talepleri, Genel Müdürlük tarafından öncelikle değerlendirilir ve başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde karara bağlanır. Petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri uygulanmaz. Petrol hakkı sahibi olmak için yapılacak başvuruların usulü başvuruya eklenecek belgelerin nitelik ve kapsamı, petrol sicilinin ne şekilde tutulacağı, tadil ve terkin edileceği gibi hususlar yönetmelikle düzenlenir. Yönetmeliğe uygun olmayan başvuru, rapor ve belgeler sahibine herhangi bir hak sağlamaz.

(3) Bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, araştırma izni kararları hariç başvurular hakkında verilen kararlar, bir arama veya işletme ruhsatının verildiği, tadil veya devri, sona erdiği, arama ve işletme ruhsatları üzerinde tesis olunan diğer haklar ve kısıtlar ile mevzuata göre ilanı gereken diğer hususlar Genel Müdürlük tarafından Resmî Gazetede ilan edilir. Resmî Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanunun

veya yönetmeliğin özel tebligatı gerektiren hükümleri saklıdır. Petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararların onbeş gün içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunludur.

(4) Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun yayım tarihi, bu ilanda aksine hüküm bulunmadıkça, yürürlük tarihi olarak kabul edilir. Kendilerine özel tebligat yapılmamış kişiler için arama veya işletme ruhsatlarının başlangıç, uzatma, tadil, devir ve sona erme tarihleri de bu husustaki kararların yayım tarihleridir.

(5) Arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme ruhsatının herhangi bir parçasına karşılık gelenleri, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri sözleşmelere, bu Kanunda öngörülen şartlar çerçevesinde konu olabilirler.

(6) Petrol hakkının kullanılmasını gerektiren ve bu Kanun çerçevesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkı oranında petrol hakkı sahibinin hak ve yükümlülükleriyle sorumlu olur. Arama veya işletme ruhsatı veya bunlardan doğan petrol haklarından herhangi birinin hissedarları, hisseleri oranında bu Kanunun verdiği hak ve yükümlülüklerle sahip olur.

(7) Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki haklar ve şartlar, Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez.

(8) Beşinci ve altıncı fıkralardaki hükümlerin uygulanacağı petrol hakları ve altıncı fıkroda belirtilen hak sahiplerinin, hissedarları veya temsilcilerinden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında oluşturacağı sonuçlara ait hükümler yönetmelikle düzenlenir.

(9) Genel Müdürlükçe tescil edilmiş bir petrol hakkı sahibinin sermayesinde kontrolün değişimine yol açabilecek her türlü hisse devir işlemleri Bakanlığın ön iznine tabidir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ONUNCU BÖLÜM

Yasaklar, Özel Hükümler, İdari Para Cezaları ve İdari Tedbirler

Yasaklar ve özel hükümler

MADDE 22- (1) Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz.

(2) Başka bir kanuna göre alınmış herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol işlemi yapma hakkını vermez.

(3) Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi araziye eski haline getirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan kişiye, araziye, o yerdeki tesislere verdiği zararı ve bu kişinin mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemekle mükelleftir.

(5) Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilir.

(6) Bu Kanuna göre verilmiş bir hak başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkını vermez.

(7) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi esnasında doğrudan veya dolaylı olarak tehlikeli fiil oluşturamaz, oluşmasına izin veremez. Petrol hakkı sahibi ruhsatı dahilinde yöre halkının yaşamını zora sokmayacak, doğaya ve çevreye zarar vermeyecek ve bunları tehlikeye atmayacak şekilde petrol işlemi için gerekli tesis ve ekipmanı kurar.

(8) Petrol hakkı alınmasından önce, petrol işlemleri esnasında doğabilecek zarar ve ziyani karşılamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Teminat miktarları hektar başına;

araştırma izinleri için araştırma izin harcının onbinde beşi, arama ruhsatları için arama ruhsat harcının binde biri, işletme ruhsatları için işletme ruhsat harcının binde beşidir. Bu oranı yüzde 50 oranında artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Petrol hakkı sahibi teminatını, yeni belirlenen tutarlara iki ay içinde tamamlar.

(9) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir. Genel Müdürlük alınmış ve alınacak olan tedbirleri yetersiz gördüğü takdirde, petrol hakkı sahibinden ilave tedbirler almasını isteyebilir.

(10) Petrol hakkı sahibi olacak özel hukuk tüzel kişileri 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Türkiye’de petrol hakkı sahibi olacak ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye’deki faaliyetleri bakımından Türkiye’de yerleşik sayılırlar.

(11) Hudutlarda, askeri yasak bölgelerde, tarihi yerlerde ve yerleşim yerlerine hangi mesafede petrol işlemi yapılabileceği hususu yönetmelikle belirlenir.

(12) Ülke petrol arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulan hallere münhasır olmak üzere yurtiçinde üretilen petrolün tamamının veya bir kısmının 5015 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenen piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İdari para cezaları

MADDE 23- (1) Bu Kanuna göre yasaklanan fiiller, daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu madde hükümlerine göre idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve alınacak tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

(2) Bu Kanuna göre;

a) Tehlikeli fiil nedeniyle önemli ve tamiri mümkün olmayan bir hasar veya zarar verenler beşyüz bin Türk Lirası,

b) Petrol işlemi esnasında tehlikeli fiil yapanlar üçyüzelli bin Türk Lirası, verilen süre içerisinde önlem almayanlar geçen her bir gün için elli bin Türk Lirası,

c) Arama ruhsatı veya işletme ruhsatı almaksızın petrol işlemi yapanlar ikiyüzelli bin Türk Lirası,

ç) Araştırma izni ve arama ruhsatı almadan araştırma yapanlar yüz bin Türk Lirası,

d) Verilen bir hakkın kullanılmasını veya kanunu uygulamakla görevli olanların görevlerini yapmasını engelleyenler elli bin Türk Lirası,

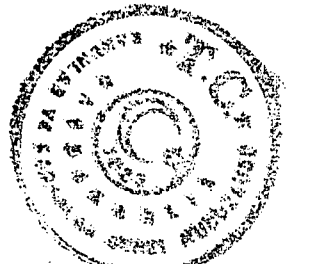
e) Yapılan başvurularda gerçek dışı beyanda bulunanlar elli bin Türk Lirası,

f) Verilmesi gereken bilgi ve belgeleri bir takvim yılı içinde iki defa zamanında göndermeyenler veya eksik gönderenler on bin Türk Lirası, bu durumun bir takvim yılı içinde ikiden fazla tekrarı halinde ise her tekrar için on bin Türk Lirası,

idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(4) Genel Müdürlük tarafından verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir.

İdari tedbirler

MADDE 24- (1) Arama ve işletme ruhsatı almadan petrol işlemi yapılması sonucunda elde edilen gelire ve petrole el konularak mülkiyeti 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5015 sayılı Kanun hükümlerine göre kamuya geçirilir.

(2) Genel Müdürlük, petrol işleminde veya bu işlem ile ilgili olarak tehlikeli fiil yapıldığını belirler ise petrolün satışı ve tehlikeli fiilin önlenmesi için yapılacak çalışmalar hariç, petrol işlemi durdurulur. Tehlikeli fiilin önlenmesi için Genel Müdürlüğün vereceği süre içinde, tehlikeli fiil önlenmez ise Genel Müdürlük masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir. Bu amaçla öncelikle 22 nci maddenin sekizinci fıkrasında yer alan teminat kullanılır. Teminatın kullanılan kısmı iki ay içinde petrol hakkı sahibine tamamlattırılır. Teminat miktarı iki ay içerisinde tamamlanmadığı takdirde, her geçen ay için eksik bedel üzerinden yüzde 10 oranında artırım yapılarak tamamlattırılır. Bir yılın sonunda teminatın tamamlanmaması halinde petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(3) Petrol hakkı sahibi bu Kanuna, yönetmeliklere, araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatında yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde kendisine şartlara uyması ihtar edilir. İhtara uymaması durumunda doksan gün sonunda petrol hakkının iptal edileceği bildirilir. Doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin şartlara uyabilmesi için ek süreye ihtiyaç olduğu Genel Müdürlükçe tespit edilir ise altmış gün geçmemek üzere ek süre verilir. Bu süre sonunda şartlara uymazsa sahip olduğu izin veya ruhsatı iptal edilir.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen Devlet hissesinin bir yıl içerisinde üst üste iki, toplamda üç defa ilgili vergi dairesine ödenmediğinin tespiti halinde arama veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(5) Aşağıda belirtilen durumlarda;

a) Arama veya işletme ruhsatı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan şahsa, araziye verdiği zararı ve bu şahsın yoksun kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemezse,

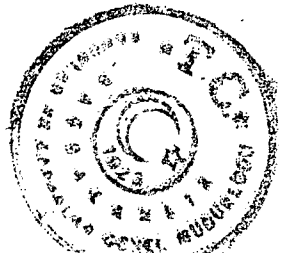
b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı sahibi, bu Kanuna veya başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak bir yere girerse,

c) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar etmez ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirmezse,

fiilin niteliğine göre; doksan gün süre verilerek petrol işlemlerinin geçici bir süre için durdurulabileceğini veya doğrudan izin ve ruhsatının iptal edileceği petrol hakkı sahibine bildirilir. Bu ihbara rağmen doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibi gereğini yapmazsa, Genel Müdürlük petrol işlemini doksan günden az yüzseksen günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurabileceği gibi petrol hakkını doğrudan doğruya iptal edebilir.

(6) Bu Kanunda belirtilen mücbir sebepler dışında, 7 nci maddenin dördüncü fıkrası gereğince verilen teminattan, taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleştirilmeyen miktarına karşılık gelen yatırım tutarının toplam yatırım tutarı oranındaki kısmı irat kaydedilir. Taahhüt edilen iş programının iki yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi durumunda verilen teminat irat kaydedilir ve ruhsat iptal edilir.

(7) Mücbir sebepler dışında, bir işletme ruhsatında bir yıl içerisinde hiç üretime başlanılmaması veya başlamış bir üretimin durması halinde Genel Müdürlükçe yüzseksen gün içerisinde programına uygun olarak üretime başlanması istenir. Bu süre sonunda Genel Müdürlükçe kabul edilebilecek bir gerekçe sunulmaması halinde işletmeciyeye yüzseksen gün süre verilir. Bu süre sonunda üretime başlanmazsa ruhsat iptal edilir.

(8) Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal kararları, Bakan tarafından verilir. İptal tarihinde petrol hakkı sahibinin iptale konu olan izin veya ruhsattaki hakları sona erer.

ONBİRİNCİ BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Yönetmelik

MADDE 25- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

Teşvikler

MADDE 26- (1) Petrol hakkı sahipleri, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre, endeks değeri eksi olan iller ile kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illere yaptıkları yatırımları için bu yörelere uygulanan teşviklerden yararlandırılır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 27- (1) 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra'yı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, petrol hakkı sahibi yabancılar da Türk kara suları dahilinde petrol arama ve üretim faaliyetlerini icra edebilirler.”

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına “ecnebi tahlisiye gemilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve petrol arama ve üretim faaliyetlerinde kullanılan deniz vasıtalarının” ibaresi eklenmiştir.

(2) 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta 6326 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(3) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı Tablonun “IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

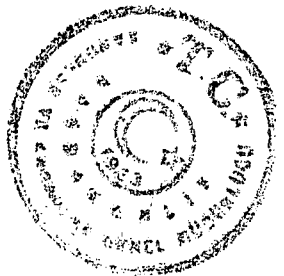
“42. Türk Petrol Kanunu kapsamında petrol hakkı sahiplerinin petrol arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen sözleşmeler.”

(4) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin dördüncü paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Doğal gaz üretimi yapan petrol hakkı sahibi yerli ve yabancı şirketler ile yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubelerine, ürettikleri doğal gazı; toptan satış şirketlerine, ihracatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere pazarlamak ve ihraç etmek üzere, depolama koşulu aranmaksızın, toptan satış lisansı verilir.”

(5) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“c) (II) sayılı listedeki 8701.20, 87.04, 87.05 ve 87.09 G.T.İ.P. numaralarında yer alan malların, münhasıran petrol arama faaliyetinde kullanılmak üzere ilk iktisabı,”

ONİKİNCİ BÖLÜM Geçici ve Son Hükümler

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatlarına ilişkin hak ve yükümlülükler ruhsat süresi sonuna kadar, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının sahip olduğu mevcut işletme ruhsatlarındaki hak ve yükümlülükler ise üretim sonuna kadar devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde talepte bulunulması halinde, mevcut arama ruhsatlarının sınırlarının intibakı bu Kanun hükümlerine tabi olarak yapılır ve hak sahibine yeni bir arama ruhsatı verilir. Bunlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Petrol hakkı sahiplerinin kendi petrolünü taşımak üzere mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında almış olduğu boru hattı belgeleri işletme ruhsatlarının eki haline getirilir.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl süre ile arama ruhsatı başvurusu alınmaz.

Sonuçlandırılmayan işlemler

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak başlatılmış veya yapımı devam eden projeler tamamlanuncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğü devam eder.

Düzenleyici işlemler

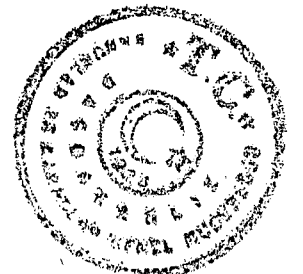
GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen yönetmelikler altı ay içerisinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Eğitim mükellefiyeti

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Genel Müdürlükçe tespit edilmiş eğitim mükellefiyetleri, işletmeciler tarafından mülga 6326 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre beş yıl içerisinde yerine getirilir. Bu süreyi uzatmaya Bakanlık yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

GENEL GEREKÇE

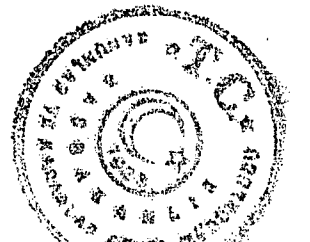
Cumhuriyetimizin kurulmasından sonra Dünyada ve özellikle Ortadoğuda önemli hidrokarbon rezervlerinin keşfedilmesiyle birlikte, coğrafik yakınlığı nedeniyle ülkemiz de petrol potansiyeli bakımından uluslararası yatırımcıların dikkatini çekmiş ve 1954 yılında petrol faaliyetleri ile ilgili ilk defa geniş ve kapsamlı bir kanuni düzenleme yapılarak 6326 sayılı Petrol Kanunu yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanun petrolün aranması, üretimi, iletimi rafinajı, depolanması toptan satışı ile ilgili hususları kapsamaktadır. Her ne kadar 1954 yılından beri çeşitli tarihlerde ülkemizde uygulanan ekonomik politikalara ve ihtiyaçlara göre Kanunda bazı değişiklikler yapılmış ise de, aradan geçen sürede çok sayıda değişik mevzuatın düzenlenmesi ile Petrol Kanunu içerisindeki birçok husus bu mevzuatlarla çelişir hale gelmiştir. Bugün itibarıyla piyasa faaliyetleri kapsamına giren rafineri, iletim, depolama ve pazarlama faaliyetlerinin Petrol Kanunu kapsamından çıkmış olması, diğer mevzuatla Kanunun uyumunun sağlanması ve yaklaşık 58 yıldır hedeflenen seviyeye gelememiş olan petrol arama ve üretim faaliyetlerinin arttırılması için yeni bir petrol kanunu hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde bugüne kadar 5040 adet ruhsat başvurusu yapılmış, bunlardan 3190 adedi bir başka ifade ile yüzde 63'ü 229 yerli yabancı şirket tarafından çalışılmıştır. Bu şirketlerin yüzde 77'sini yabancı yatırımcılar yüzde 33'ünü ise yerli yatırımcılar oluşturmuştur. 2011 yılı sonu itibarıyla verilen ruhsatların yaklaşık yüzde 30'unda 1700 adet arama kuyusu açılarak petrol ve doğal gaz aranmıştır. Bunun sonucunda 118 adet ham petrol, 51 adet doğal gaz sahası olmak üzere 169 adet üretim sahası keşfedilmiştir. Arama kuyularındaki keşif isabet oranı yaklaşık yüzde 10 olup yatırımcılar açısından ülkemiz riski yüksek ülkeler sınıfında değerlendirilmektedir. Keşfedilen rezerv miktarı bakımından ise ham petrolde yerinde rezerv miktarı 1 milyar ton olup 2011 yılı sonu itibarıyla bunun 183,2 milyon tonu, bir başka ifade ile yüzde 18'inin üretilebilir olduğu hesaplanmaktadır. Doğal gazda ise rezerv rakamlarımız yok denecek kadar azdır. Halen 2,4 milyon ton olan yıllık ham petrol üretimimizin 30 milyon ton olan yıllık tüketimize katkısı yüzde 8'dir. Günlük ham petrol üretimi yapan kuyu sayısı ortalama 1000 civarında olup kuyu başına yapılan günlük üretim ise ortalama 45 varil seviyesindedir. Ortalama üretim derinliği minimum 1500 metre ile 3000 metre arasında değişen üretim kuyularımızdaki günlük üretim verimi ise minimum 1 varil ile maksimum 700 varil arasında değişmektedir.

Görülebileceği üzere bugüne kadar elde ettiğimiz sondaj ve üretim rakamları sahip olduğumuz petrol potansiyelinin varlığı hakkında henüz negatif veya pozitif yönde kesin bir fikir verebilecek nitelikte değildir.

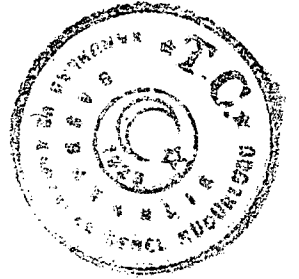
Öte yandan arama yatırımlarındaki maliyetlere bakacak olursak karalarda ön araştırmalar dahil 2500-3000 metre derinlikte bir kuyunun maliyetinin 3-5 milyon ABD Doları, denizlerde ise su derinliğine bağlı olarak 10 ila 200 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleştiği dikkate alındığında arama ve üretim yatırımlarının özellikle son zamanlarda potansiyeli daha fazla olan denizlerimizde daha kapsamlı ve uzun vadeli olarak teşvik edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında edinilen sonuçlar ve tecrübeler; Dünyadaki benzerlerine uygun olacak şekilde, yerli ve yabancı sermayenin petrol arama ve üretim faaliyetlerine daha fazla katılımını sağlamak için; işlemlerin sadeleşmesi, maliyetinin azaltılması, yatırım indirimi ve vergi istisnası, yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferi kolaylıkları gibi teşvik unsurlarını içeren, ruhsat başvuru aşamasını ve değerlendirme sürecini, hak sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini günün koşullarına ve objektif kriterlere göre düzenleyen yeni bir kanun yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda Tasarıda, ruhsat başvuru ve değerlendirilmesinin yerli ve yabancı yatırımcılar için rekabetçi, şeffaf, güvenli ve istikrarlı bir ortam içerisinde yapılmasını ve yatırımların hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde sürdürülerek ülkemiz petrol kaynaklarının bir an önce ekonomiye kazandırılmasını sağlamak amacıyla;

- Türkiye'nin kara ve deniz olmak üzere 2 petrol bölgesine ayrılması,
  - Petrol aramaları için sondaj öncesi jeolojik ve jeofizik data alımı ve bu dataların yatırımcılara pazarlanmasına imkân verecek şekilde uzman kişi ve kuruluşlarca ön araştırmalar yapılması,
  - Aynı başvuru alanına başka başvuruların da rekabetçi ve şeffaf bir şekilde yapılmasına imkân vermek üzere 90 gün süre verilmesi,
  - Her bir arama ruhsatının taahhüt edilen iş ve yatırım programı karşılığında verilmesi,
  - Arama ruhsatı başvurularında daha objektif ve ölçülebilir kriterlerin belirlenmesi,
  - Arama ruhsatının verilmesi ve süre uzatımlarında taahhüt edilen iş ve yatırım programının tutarının yüzde 2'sinin teminat olarak verilmesi,
  - Petrol potansiyeli yüksek olan ve Genel Müdürlükçe belirlenecek ruhsatsız alanların açık artırma usulü ile arama ruhsatı olarak verilmesi,
  - Arama ruhsatlarının büyüklüğünün ve şeklinin coğrafi grid sistemi ile uyumlu herkes tarafından kolayca ulaşılabilen belirli ölçekte üretilmiş pafta sisteminde belirlenmesi,
  - Arama ruhsatlarının kanuni sürelerinin karalarda 5, denizlerde 8 yıl olarak belirlenmesi,
  - En az 1 arama kuyusunun açılmasının taahhüt edilmesi karşılığında ruhsat sürelerinin uzatılması,
  - Devlet hissesinde hesaplanması karmaşık olan kuyubaşı fiyatı yerine herkes tarafından bilinebilen; ham petrolde piyasa fiyatı, doğal gazda ise toptan satış fiyatının esas alınması,
  - Üretim ve pazarlama güçlüğü olan ağır graviteli ham petrol üretiminin teşvik edilmesi,
  - Özellikle doğal gaz için stratejik öneme haiz olan yeraltı depolama faaliyetlerine ilişkin uygulamada yaşanan tereddütleri giderecek düzenleme yapılması,
  - Kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatlarındaki üretimin devamlılığını sağlamak ve Hazinesinin gelir kaybını önlemek üzere üretim sahasında kurulu tesis ve malzemenin mülkiyetinin yeni işletmeciye verilmesi,
  - Kanunun amacını gerçekleştirmek üzere daha caydırıcı cezai ve idari yaptırımlar uygulanması,
  - Piyasa ve vergi kanunlarında yapılan değişikliklerle sektörün teşvik edilmesi,
  - Kazanılmış hakların korunması,
  - Mevcut ruhsat durumunun Kanunda belirlenen şekil ve esaslara kısa sürede uydurularak faaliyetlerin hızlandırılması ve yeni yatırımcılar için boş alanlar yaratılması amacıyla geçişin teşvik edilmesi,
  - Yaşanan sıkıntıları da dikkate alarak yabancı yatırımcılar için sermaye ve kar transferlerinde kolaylıklar sağlanması,
  - Yatırım indirimi ve vergi muafiyetleri getirilmesi,
  - Petrol işleme için gerekli personel, ekipman ve malzemelerin yurtiçi ve yurtdışından temini ile ilgili kolaylıklar getirilmesi,
- öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Anayasadaki düzenlemeye paralel olarak petrol kaynaklarımızın Devletin hüküm ve tasarrufunda olduğu vurgulanmıştır.

MADDE 2- Madde ile, Kanunun amacı ve kapsamı belirlenmiştir.

MADDE 3- Madde ile, Kanun metninde yer verilen bazı terim ve kavramların açıklamasına yer verilmiştir. Bu suretle terimlerin uygulamada gösterdikleri anlamlardan farklı yorumlanmaması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Madde ile, mevcut uygulamaya göre 18 petrol bölgesine ayrılmış olan ülkemizde, karasuları içinde yapılan aramalara, karadaki hükümlerin uygulanması, denizlerdeki yatırım ve operasyonları süreç yönünden olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda bugüne kadarki uygulamalarda görülen aksaklıklar da gözönüne alınarak kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisi olarak belirlenmiş ve Türkiye arazisinin kara ve deniz bölgeleri olarak 2 petrol bölgesine ayrılması benimsenmiştir. Bunun yanı sıra petrol aramacılığı yönünden özellik arz etmesi nedeniyle kapalı alanlarda petrol işlemi yapılabilmesi için kapalı alanın aramalara açılması, aramaya açık olan ve üzerinde bir hak bulunmayan alanın tekrar kapatılması, karasuları dışındaki denizlerde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgelerde verilecek ruhsatlar ve araştırma izni için Kanunda belirlenmiş sürelerden ve haklardan az olmamak üzere; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmesi, devri ve süre uzatımı hususlarında Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması amaçlanmıştır.

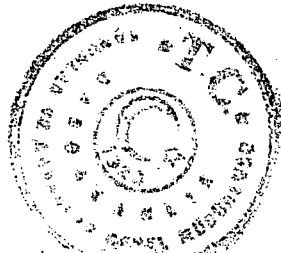
Ayrıca askeri yasak ve güvenlik bölgelerinin özelliği nedeniyle bu alanların petrol aramasına açılmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünün alınması hususu öngörülmüştür.

MADDE 5- Madde ile, arama ruhsatları da dahil sınırları belirlenmiş alanlarda petrol varlığına yönelik arama sondajı hariç araştırma yapılabilmesine ve bu araştırmalardan toplanan verilerin ticari amaçlı olarak ilgi duyan yatırımcılara yurtiçinde ve yurtdışında doğrudan izin sahibi tarafından pazarlamasına olanak sağlanmıştır. Araştırma izinlerinden bir defaya mahsus olmak üzere, hektar başına alınacak ücret ve bu ücrete ilişkin artış usulü belirlenmiştir. Böylece, araştırma izni kapsamında yapılacak detay jeolojik ve jeofizik etütler ile aranmamış veya az aranmış alanların yatırımcılar tarafından değerlendirilerek daha kısa sürede sonuca ulaşılacak yatırım kararlarını vermelerine yardımcı olunması amaçlanmıştır.

Madde kapsamında söz konusu çalışmalar neticesinde elde edilecek verilerin araştırmacılarca Genel Müdürlüğe verileceği ve bu verilerin gizli tutulma süreleri belirlenmiştir.

Ayrıca, verilecek araştırma izni ile ilgili olarak başvuru sahibi ile Genel Müdürlük arasında araştırma izni kapsamında yer alması gereken hususların yönetmelikte düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 6- Madde ile, arama ruhsatının arayıcıya sağladığı haklar ile getirdiği yükümlülükler düzenlenmiş olup, petrol hakkı sahibinin arama faaliyetlerini arama ruhsatında yapabileceği gibi ruhsat alanındaki faaliyetinin kapsamıyla ilgili olarak ruhsat alanı dışında da bu faaliyetlerini başkalarının hakkını engellemek kaydıyla yapabilmesine olanak sağlanmıştır. Ayrıca, arama faaliyetleri sonucunda petrolü olarak tamamlanan arama ve tespit kuyularından işletme ruhsatı alınıncaya kadar bu arama ruhsatının yürürlüğü süresince söz

konusu kuyulardan üretim yapabilmesine ve petrolü sahanın yer altındaki büyüklüğünün ortaya çıkarılması faaliyetlerine imkân verilmiştir.

Ayrıca arama ruhsatlarının azami ve asgari büyüklüklerini tarifleyen, evrensel standartlara uygun, coğrafik grid sisteminin bir parçası olan pafta esasına göre ruhsat verilmesi öngörülerek ruhsat sınırlarının pafta sınırlarına göre belirlenmesini esas alan düzenleme getirilmiştir. Böylece arama ruhsatlarının değişik geometrik şekilde ve çok sayıda kenar ve köşelerden oluşması yerine, eşit bloklar şeklinde, ruhsatlar arasında herhangi bir boşluk oluşturmayacak ve kullanıcılar tarafından da kolay bir şekilde anlaşılacak şeffaf bir ruhsatlandırma sistemi getirilmesi sağlanmıştır.

Maddede ruhsatların ilk verilişindeki kanuni süreleri ve sonrasında yapılabilecek süre uzatımları ile bu uzatımların şartları belirlenmiştir.

Ayrıca maddenin son fıkrasında daha önce süresi bitmiş ruhsatlar kapsamında yapılmış olan her türlü petrol işleminden elde edilen ve Genel Müdürlüğün uhdesinde bulunan, bir başka ifadeyle "açık arşiv" olarak bilinen verilere dayanılarak aramaya açık alanlarda, Genel Müdürlükçe petrol bulunması ihtimali olan alanların tespit edilmesi halinde, bu alanların yatırımcılara açık artırma ile ruhsatlandırılması amaçlanmıştır.

MADDE 7- Madde ile, gerçek ve tüzel kişilere petrol hakkının verilmesinde değerlendirilecek objektif kriterler arasında, başvuruların mali yeterliliklerinin yanı sıra, taahhüt ettikleri iş ve yatırım programının önemli bir kıstas olarak gözönüne alınacağı, böylece ruhsat spekülasyonlarının önüne geçilerek ciddi yatırımcıların sektörde faaliyet göstermelerine fırsat verilmesi amaçlanmıştır. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunu müteakip aynı alana yurtiçinden ve yurtdışından diğer yatırımcıların da başvuru yapabilmesine imkân vermek üzere doksan gün süre verilmesi, bu sürede yapılacak bütün başvuruların gizli tutularak yatırımcılar arasında rekabet oluşturulması amaçlanmıştır.

Mevcut uygulamada edinilen tecrübelerden hareketle, aynı başvuru alanıyla kısmen çakışan ve yatırımcılar tarafından verilen iş programlarının birebir karşılaştırılmasının mümkün olmadığı başvurularla doksan günlük sürenin sonunda aynı alana yapılacak başvuruların değerlendirmeye alınmaması öngörülmüştür.

Ayrıca Kanunun en önemli yenilikçi unsurlarından birisini oluşturan ruhsatın ilk verilişinde ve daha sonra yapılacak süre uzatımlarında, ruhsatta taahhüt edilecek iş programının karşılığı olan mali yatırım tutarının belirli bir oranının idareye teminat olarak verilmesi, taahhüt edilen bu çalışma programının gerçekleşmesi durumuna göre yapılan yatırım tutarının esas alınmasıyla belirlenecek teminat tutarının yatırımcıya iade edilmesi, hiç arama yapılmamış veya daha az arama yapılmış alanlarda arama faaliyetlerinin teşvik edilmesi gereken kara ve deniz alanlarında ve geleneksel olmayan arama yöntemlerinde alınacak yatırım teminatının alınıp alınmaması, alınacak ise oranının belirlenmesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yetkili kılınması hususları düzenlenmiştir.

MADDE 8- Madde ile, işletme ruhsatının arama ruhsatında yapılacak ve Genel Müdürlükçe tescil edilecek bir keşif sonucu verilmesi amaçlanmış olup verilecek işletme ruhsatının keşfedilen belirli bir petrolü arazi ile sınırlandırılacağı, işletme ruhsatı alabilmek için yönetmelik hükümlerine göre başvurulacağı belirtilmiştir. Ayrıca işletme ruhsatının verilmesinden sonra varsa arta kalan sahanın kanuni süresinin sonuna kadar arama ruhsatı olarak aynı şartlarla devam edeceği belirtilerek işletmecinin sahip olduğu petrolü arazinin civarında arama yatırımlarının sürekliliğinin sağlanması ve bu alanlarda da olabilecek petrol potansiyelinin değerlendirilmesine fırsat verilmesi amaçlanmıştır.

Maddede usul ve esasları yönetmelikle düzenlenecek iş ve yatırım programı dikkate alınarak işletme ruhsatının yirmi yıllık süre için verileceği, bu sürenin sonunda ekonomik

üretimin devam edeceğine ilişkin verilen üretim programının uygun bulunması halinde, iki defa onar yıllık sürelerle uzatılacağı hususları düzenlenmiştir.

Ayrıca; üzerinde hak sahipliği bulunmayan bir sahanın işletme ruhsatına konu olabilmesi müzayede ile mümkün kılınmıştır. Bu maddede işletme ruhsatı sahiplerine ürettiği petrolü nakletmesi için boru hattı izni verilmesi ile sahipleri farklı birbirine komşu üretim sahalarının birleştirilmesine ilişkin düzenleme de yapılmıştır.

MADDE 9- Madde ile, petrol hakkı sahibinin ürettiği petrolden Kanunda tanımlanan birim bazında Devlet hissesi adı altında yüzde 12,5 oranında bir pay alınması amaçlanmıştır. Devlet hissesinin hesaplanmasında ham petrolde 5015 sayılı Kanunda yerli ham petrol için düzenlemesi yapılan piyasa fiyatı, doğal gazda ise üretici tarafından dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı esas alınmıştır.

Ayrıca madde kapsamında bir teşvik unsuru olarak düşük graviteli ham petrol üretimini teşvik amacıyla düzenleme yapılmış ve üretilen petrolden hangi durumlarda Devlet hissesi alınmayacağı belirtilmiştir.

Ülkemizde son zamanlarda artan doğal gaz tüketiminin arz güvenliğini sağlamak amacıyla üretim sahalarının yeraltı depolama sahası olarak kullanılmasında üreticilere öncelik verilmesi, üretim sahalarındaki yerinde kalan ve üretilmeyen petrol ve doğal gazdan Devlet hissesinin hangi koşullarda alınacağına, üretim sahalarında inşa edilmek üzere piyasa mevzuatlarına göre yeraltı doğal gaz depolama veya enerji üretim santralleri lisans başvuruları yapıldığında bunlardan hangisine öncelik verileceğinin belirlenmesi konusunda Bakanlığa yetki veren düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, petrol sahalarında üretilecek karbondioksitin, üretim artırma projelerinde petrol hakkı sahipleri tarafından kullanılabilmesi imkânı getirilmiştir.

MADDE 10- Madde ile, petrol hakkı sahibinin petrol işlemi için kendisine gerekli olan özel mülkiyete, Devlete veya Hazineye ait bir arazinin kullanma hakkını nasıl elde edebileceğine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

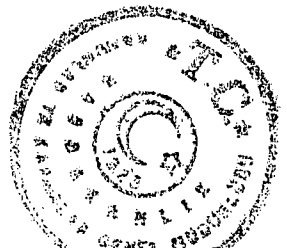
Aynı madde kapsamında arama ve işletme ruhsatının kapsadığı arazi üzerinde petrol işlemleri için gerekli olabilecek suyun aranması ve kullanılmasına ilişkin petrol hakkı sahibinin hakları ile birbiriyle sınırı olan petrol hakkı sahiplerinin komşuluk ilişkilerine dair hükümlerin yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 11- Madde ile, petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını terk etme usulü düzenlenmiştir.

Petrol hakkı sahibinin arama ruhsatında ve ekonomik olarak üretimin tamamen sona erdiği işletme ruhsatında hakkının sona ermesinden itibaren altı ay sonunda varsa araziden kaldırmadığı taşınır veya taşınmazın mülkiyetinin arazinin sahibine intikal edeceği düzenlenmiştir. Arazi sahibinin bunu kabul etmemesi durumunda yapılacak işlemler de ayrıca belirtilmiştir.

Üretimi ekonomik şekilde devam eden, ancak kullanma hakkı sona eren bir işletme ruhsatını yeni bir işletmecinin devralması durumunda, üretim sahalarındaki petrol üretiminin ve Hazine gelirinin devamlılığını sağlamak amacıyla, arazideki yeraltı ve yerüstü tesislerinin yeni işletmeciye devri; bunun mümkün olmadığı durumlarda ise bu tesislerin ekonomik bir şekilde değerlendirebilmesi için Bakanlığa bedelsiz verilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 12- Madde ile, petrol hakkı sahiplerinin safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef buldukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamının yüzde 40 oranını geçemeyeceği düzenlenmiştir.

Ayrıca, petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemleri yanında diğer faaliyetlerde de bulunması durumunda, petrol işlemlerine ilişkin faaliyetleri için ayrı kayıt ve muhasebe, ayrı beyanname düzenleyerek vergilendirilecekleri, aralarında bir ortaklık oluştursalar bile ayrı ayrı vergiye tabi olacakları düzenlenmiştir. Yabancı şirketlerin ithal etmiş oldukları sermayelerini, getirdikleri döviz cinsinden, ancak transfer tarihindeki kur üzerinden transfer edinceye kadar elde ettikleri gelirlerini Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergilerinden istisna edebilecekleri, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu gereğince kurum kazancının tespitinde mükellefler tarafından hasılatından indirilebilecek giderlerden başka, petrol hakkı sahiplerinin hangi indirimleri yapacağı, masrafların amortisman yolu ile itfa olunacağı, hangi giderlerin aktifleştirilmesinin petrol hakkı sahibinin tercihine bırakılacağı hususları düzenlenmiştir.

MADDE 13- Madde ile, yüksek maliyetli ileri teknolojik yatırım gerektiren petrol şirketlerinin petrol işlemlerinde kullanmaya zorunlu oldukları ve Genel Müdürlükçe uygun bulunan, malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava vasıtalarını gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden, dahilinde alınan her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak ithal edebilmeleri kolaylığı getirilmiştir. Öte yandan ülkemizde yerli petrol arama ve üretim endüstrisinin gelişimine bağlı olarak bu kapsamda ithal edilen malzemelerden yurtiçinde üretilenlerin kullanılmasını öne çıkarmak amacıyla Bakanlar Kuruluna malzemelerin kapsamını belirleme yetkisi verilmiştir.

Petrol arama üretim sektöründe ülkemizin ihtiyaç duyacağı kule kapasitesinin artırılması ve faaliyetlerin kesintisiz sürdürülebilirliği için enerjinin başka bir segmenti olan ve benzer teknolojiyi kullanan jeotermal sektörünün gelişimine ve ihtiyaçlarına katkı sağlamak ve petrol sektöründeki atıl makine kapasitesinin değerlendirmek amacıyla petrol hakkı sahiplerinin ithal ettikleri malzemelerden sadece sondaj kuleleri ve bunların tamamlayıcı unsuru sayılabilecek ekipmanlarının Bakanlık izniyle jeotermal sektöründe de kullanılabilmesi öngörülmüştür.

MADDE 14- Madde ile, kapsamında yabancı sermayeli şirketlerin, arama yatırımları için ithal ettikleri tescil edilmiş sermayelerinin yurtdışına transferinde uygulanan kur garantisi, 1996 yılında Sayıştay tarafından verilen karar üzerine durdurulmuştur. Bu konuda sektör içerisinde bazı tereddütler hasıl olduğundan gerekli düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre yabancı şirketlerin ithal etmiş oldukları sermayelerini, Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergisinden muaf tutularak getirdikleri döviz cinsinden ve transfer tarihindeki kur üzerinden yurtdışına transfer etmelerine imkân verilmiştir. Bu kapsamda varsa henüz transferi gerçekleşmemiş sermayenin transferinin yapılabilmesi de düzenlenmiştir.

MADDE 15- Madde ile, sektörde çalıştırılacak yabancı personel için şirketlere kolaylık sağlamak üzere düzenleme yapılmıştır.

MADDE 16- Madde ile, şirketin petrol işlemlerini gerçekleştirmesinde karşı karşıya kalacağı doğal afetler ve savaş halinde de hak ve yükümlülüklerinin bu durumun devamı süresince korunması veya askıya alınması amaçlanmıştır.

MADDE 17- Madde ile, Kanunun amacının kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için petrol işlemleriyle ilgisi olabilecek konularda kamu kurum ve kuruluşlarının yetki alanına giren hususların öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırılması amaçlanmıştır.

MADDE 18- Madde ile, petrol hakkı talep eden kişilerin, Türkiye'de adres göstermesine ve petrol hakkının elde edilmesinden itibaren temsilci, müşterek temsilci ve

bunların yerleşim yerlerini ve bunlarda meydana gelebilecek değişiklikleri bildirmelerine ilişkin yükümlülükleri ile bu yükümlülüklerini yerine getirme süreleri belirlenerek, idarenin petrol hakkı sahibine yapacağı her türlü tebligat ve duyurularının petrol hakkı sahibinin kanuni temsilcisi aracılığıyla zamanında yerine ulaşması amaçlanmıştır.

MADDE 19- Madde ile, petrol hakkı sahibinin yapacağı faaliyetlere ilişkin tüm hesap ve kayıtları tutmaya, belge ve numuneleri saklamaya mecbur olduğu hususu düzenlenmiştir. Bakanlık personeli veya ihtiyaç halinde uzmanlık gerektiren diğer konularda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek personel ile petrol işlemini kanunun koyduğu hükümlere, verilen hakkın niteliğine ve varsa koyulan özel şartlara uygun yapıp yapılmadığını her safhada denetlemeye, izlemeye ve tecrübeler edinmeye yetkili kılınmıştır. Petrol hakkı sahiplerinin, görevlilere yapacakları denetimler esnasında gerekli kolaylığı sağlayacakları hususu belirtilmiştir.

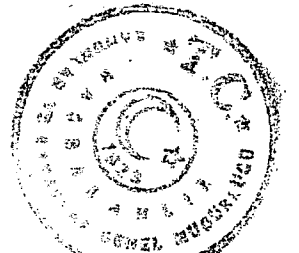
Aynı madde kapsamında petrol işlemlerinden elde edilecek her türlü veri, numune, bilgi ve belgelerin sektörün ve talep edenlerin istifadesine sunulabilmesi için bu verilerin açık hale gelmesine ilişkin süreçler belirlenmiştir. Genel Müdürlüğün bu verileri yurtiçinde ve yurtdışında Kanunun amacına uygun şekilde tanıtımı ve pazarlayabilmesi, yatırımcılara endüstrinin gereklerine uygun hizmetleri sunabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Böylece ülkemizin petrol potansiyelinin ekonomiye kazandırılabilmesi için arama faaliyetleri yapmak üzere ülkemize gelecek yabancı sermayeli yatırımcılara, yerli yatırımcılara ve araştırma ve geliştirme yapacak araştırmacılara ilk elden doğru şekilde bilgi ulaştırılması amaçlanmıştır.

MADDE 20- Madde ile, Kanun hükümlerine göre alınmış ve alınacak tüm haklarda başvuru sahibi veya hak sahipleri arasında çıkabilecek anlaşmazlıkların itiraz üzerine öncelikle Bakanlık tarafından sonuçlandırılacağı düzenlenmiştir. Ayrıca, Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görüleceği düzenlenmiştir.

MADDE 21- Madde ile, Genel Müdürlüğün ruhsat ve izinlerle ilgili başvuru esnasında ve sonrasında petrol hakları ile ilgili petrol sicili tutacağı ve bu petrol siciline nelerin kaydedileceği hususları düzenlenmiştir. Araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtların, Genel Müdürlükçe öncelikle değerlendirileceği ve altmış gün içinde sonuçlandırılacağı, petrol hakkı sahibi olabilmek için yapılacak başvuruların usul ve esasları, başvuruya eklenecek belgeler ve bu belgelerin nitelik ve kapsamı, kayıtlara ilişkin düzeltmeler belirtilerek, bu hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

Yine aynı maddede arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol haklarının, bu hakların arama veya işletme sahasının herhangi bir parçasına karşılık gelenlerinin, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri akitlere konu olabileceği, petrol hakkının kullanılmasını icap ettiren ve usulüne uygun olarak petrol siciline tescil edilmiş bulunan hakkın sahibinin, kendi haklarının kapsamı nispetinde petrol hakkı sahibinin haklarına da sahip, aynı zamanda onun yükümlülükleri ile sorumlu olacağı hususlarına yer verilmiştir.

Ayrıca, bölgelerin ve açık sahaların tespitini ve değişikliklerini, petrol hakkı sahipliği ile ilgili kararların ilanını, müşterek faaliyetlerde operatörlük anlaşması tescilini zorunlu kılan düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan, şirketin sermayesinin kontrolünü etkileyen ancak Kanuna göre yapılması gereken tescil işlemine tabi kılınamayan bir petrol hakkının ve özellikle işletme ruhsatlarının yurtiçi ve yurtdışındaki hisse devir işlemlerinin Bakanlığın ön iznine tabi olması ve bu uygulamaya ilişkin hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

MADDE 22- Maddede petrol işlemlerinin ancak Kanun kapsamındaki izin ve ruhsatların alınarak yapılabileceği, kimlere petrol hakkı verilebileceği, petrol hakkı sahibinin petrol işleminin her aşamasında araziye eski haline getirmesi zorunluluğu yanında, arazinin sahibine, varsa arazi üzerindeki tesislere ve ürüne verdiği zararı tazmin etmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca madde kapsamında, faaliyetler esnasında halkın yaşamını, doğayı ve çevreyi etkileyebilecek tehlikeli bir fiilin önlenmesine ilişkin tedbirler ile ortaya çıkabilecek zarar ve ziyan için kullanılmak üzere petrol hakkı sahibinin petrol hakkını elde etmesinden önce Genel Müdürlüğe vereceği teminat tutarlarına ve bu tutarların belirlenmesinde esas alınacak göstergelere, teminatların güncel seviyede korunabilmesi ve teminatların tutarının Bakanlar Kurulu tarafında yeniden belirlenebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Maddenin son fıkrasında yabancı sermayeli şirketlerinin, Türk Ticaret Kanununa tabi kılınmakla birlikte Türkiye'deki faaliyetleri bakımından ülkemizde yerleşik sayılmaları öngörülmüş ve bunların petrol hakkı sahibi olmasından sonra Türkiye'de şube tescillerini yapılılabilesindeki bürokratik süreçler azaltılarak ülkemizde yatırım yapmaları daha cazip hale getirilmiştir.

MADDE 23- Madde ile, Kanunda belirtilen yasaklar ile izin ve ruhsatlarda yazılı kayıt ve şartlara uymayanlar ile petrol işlemi esnasında ortaya çıkacak tehlikeli fiiller nedeniyle uygulanacak para cezaları caydırıcılığı sağlamak amacıyla günümüz koşullarına göre düzenlenmiştir.

MADDE 24- Madde ile, petrol hakkı sahiplerinin Kanundaki yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemesi veya kısmen yerine getirmesi, bu riayetsizliğin devam etmesi, kendilerine uygulanan idari para cezalarının da sonuçsuz kalması durumlarında Kanundaki yükümlülüklerine ve/veya hakları ile ilgili koyulan şartlara uymaları için ihtar mekanizmaları dahil, hakların iptaline kadar varan bir idari yaptırım uygulanması amaçlanmıştır.

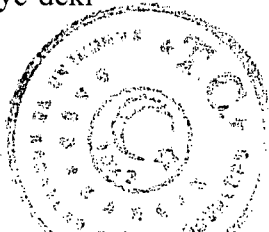
MADDE 25- Madde ile, Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenleneceği öngörülmektedir.

MADDE 26- Madde ile, ülkemizde hükümetler tarafından kalkınmada öncelikli yörelerdeki yatırımlara verilen teşvik ve desteklerden bu yörelere yatırım yapan petrol hakkı sahiplerinin de faydalandırılması amaçlanmıştır.

MADDE 27- Madde ile, bazı kanunlarda yapılan değişiklikler ile yürürlükten kaldırılan hükümlere yer verilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile mevzuata göre alınmış mevcut arama ve işletme ruhsatlarındaki kazanılmış hakların korunması amaçlanmıştır. Fıkraya ayrıca mülga 6326 sayılı Kanunda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına verilmiş olan mevcut sahalarla ilgili üretim haklarının sahalardaki üretimin sonuna kadar elinde kalması amaçlanarak ilave yapılmıştır.

Mülga 6326 sayılı Kanundaki bölgesel sondaj yükümlülüğü düzenlemesi, birçok yatırımcıyı aynı bölgede sahip olduğu diğer ruhsatlarında arama yapmaksızın en fazla bir veya birkaç ruhsatında altı ayda bir sondaj açmaya zorlamaktadır. Bu durumda, Türkiye'deki

toplam ruhsatların ancak üçte birinde arama faaliyeti yapılabildiği uygulamada görülmektedir. Bu nedenle, mevcut yatırımcıların talebi halinde verecekleri yeni iş programları ile ciddi arama yapacakları yeni ruhsatlarını belirlemelerine fırsat verilerek, bu ruhsatların bu Kanunun hükümlerine tabi olmak üzere kendilerine yeniden verilebilmesi amaçlanmıştır. Böylece, petrol potansiyeli olduğu bilinen Güneydoğu Anadolu ve Trakya bölgelerinde başvuruya açık ruhsat alanları oluşturulması, mevcut ruhsatlarında en kısa sürede bu Kanuna uyarlanabilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca madde kapsamında mülga 6326 sayılı Kanuna göre alınmış üretim sahalarındaki boru hatlarının işletme ruhsatına eklenmesi hususları düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise ilgili yönetmeliğin hazırlanması ve Kanunun öngördüğü diğer hazırlıkların yapılarak uygulamada bir sorun yaşanmaması için bir yıl süre ile yeni arama ruhsatı başvurusunun alınmayacağı düzenlenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak, yapımı devam eden projeler tamamlanıncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğünün devam edeceği düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, yeni yönetmelik ve diğer mevzuat yürürlüğe girinceye kadar, Petrol Tüzüğü'nün, Genel Müdürlük tarafından çıkarılmış olan tamim ve genelgelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin Genel Müdürlükçe uygulanmasına devam edileceği belirtilmektedir.

GEÇİCİ MADDE 4- Bu düzenleme ile ülkemizde yabancı personel çalıştıran işletmecilere mülga 6326 Sayılı Petrol Kanununda ve Petrol Tüzüğü'ndeki hükümler doğrultusunda getirilen Türk vatandaşlarını yurtiçinde ve yurtdışında eğitime yükümlülüğü kapsamında Genel Müdürlükçe tespit edilmiş ancak bu yükümlülüklerini henüz yerine getirmemiş olan işletmecilerin eğitim mükellefiyetlerini yerine getirmeleri amaçlanmıştır.

MADDE 28- Yürürlük maddesidir.

MADDE 29- Yürütme maddesidir.

